

Udlændinge- og Integrationsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: uim@uim.dk og clb@uim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325659
TRIH@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 20/00969-2

21. APRIL 2020

HØRING OVER UDKAST TIL LOVFORSLAG OM ÆNDRING AF UDLÆNDINGELOVEN, LOV OM RETSSIKKERHED OG ADMINISTRATION PÅ DET SOCIALE OMRÅDE OG LOV OM VOKSENANSVAR FOR BØRN OG UNGE

Udlændinge- og Integrationsministeriet har ved e-mail af 24. marts 2020 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af udlændingeloven, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for børn og unge (hjemmel til iværksættelse af sociale foranstaltninger overfor ledsagede mindreårige udlændinge uden lovligt ophold i Danmark m.v.).

Instituttet har en række bemærkninger til udkastet.

1. KORT OM LOVUDKASTETS INDHOLD

Udlændinge- og Integrationsministeriet foreslår i udkastet at udvide anvendelsesområdet for steder, hvor uledsagede mindreårige med lovligt og ikke lovligt ophold kan anbringes uden samtykke. Med forslaget vil anbringelse uden samtykke gælde alle former for anbringelser, hvor det før var delvis lukkede, sikrede og særligt sikrede institutioner, hvor anbringelsen uden samtykke gjaldt for denne gruppe.

Ministeriet foreslår samtidig i udkastet at indføre hjemmel i udlændingeloven til at træffe afgørelse om anbringelse af ledsagede mindreårige uden lovligt ophold og udvide hjemlen til også at omfatte 18-22-årige. Ifølge ministeriet er indførelsen af hjemmelskravet fsva. ledsagede mindreårige uden lovligt ophold en kodificering af praksis.

2. MENNESKERETTEN

2.1. FN'S KONVENTION OM BARNETS RETTIGHEDER

FN's Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) indeholder en række rettigheder for børn og unge under 18 år, herunder hensynet til barnets tarv.

Det fremgår af Børnekonventionens artikel 2, stk. 1, at de rettigheder, der er fastsat efter Børnekonvention, skal respekteres og sikres for ethvert barn inden for statens jurisdiktion.

Hensynet til barnets tarv er et centralt begreb i Børnekonventionen. Barnets tarv skal komme i første række i alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten foranstaltningen udøves af offentlige eller private institutioner for social vedfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, jf. Børnekonventionens artikel 3, stk. 1.

Af Børnekonventionens artikel 19, stk. 1, fremgår statens pligt til at beskytte barnet mod vanrøgt, mishandling, psykisk eller fysisk vold m.v., mens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt. Børnekonventionens artikel 20 fastslår barnets ret til særlig beskyttelse ved afskæring fra familiemæssige omgivelser.

Børnekonventionens artikel 19 og 20 skal ses i sammenhæng med Børnekonventionens artikel 3 om barnets tarv.

2.2. DEN EUROPÆISKE MENNESKERETTIGHEDSKONVENTION

Artikel 5 i den Europæiske Menneskerettighedskonvention beskytter retten til personlig frihed. En tvangsanbringelse på en lukket døgninstitution udgør et indgreb efter artikel 5. En frihedsberøvelse skal have hjemmel i lov, falde ind under de oplyste frihedsberøvelsesgrunde i artikel 5, stk. 1, litra a-f, og være nødvendig og proportional.

Frihedsberøvelse af en mindreårig kan retfærdiggøres efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 5, stk. 1, litra d, hvis formålet med frihedsberøvelsen er at føre tilsyn med barnets opdragelse. Stedet, hvor frihedsberøvelsen finder sted, skal være egnet til formålet.¹

¹ Jon Fridrik Kjølbro, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention for praktikere, 4. udgave, s. 407-408 med henvisning til D.L. mod Bulgarien, sagsnummer 7472/14, dom af 19. maj 2016, præmis 74.

Tvangsanbringelse kan tillige udgøre et indgreb efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til respekt for privatliv, familieliv, hjem og korrespondance. Et indgreb heri skal have hjemmel i lov, forfølge et legitimt formål og være proportionalt.

3. INSTITUTTETS BEMÆRKNINGER

3.1. DEN MENNESKERETLIGE GENNEMGANG

Instituttet bemærker, at der i udkastet ikke er et afsnit om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser, hvor der foretages en gennemgang af de menneskeretlige overvejelser forbundet med udvidelsen af mulige anbringelsessteder for uledsagede mindreårige, samt det skærpede hjemmelskrav for anbringelse vedr. ledsagede mindreårige og unge mellem 18-22 år uden lovligt ophold.

Efter instituttets opfattelse gælder forpligtelserne efter Børnekonventionen ligeledes over for børn med ulovligt ophold her i landet.

Instituttet vurderer, at det kan være nødvendigt at foretage en anbringelse af et barn uden samtykke, herunder anbringelse af børn med eller uden lovligt ophold i Danmark, men at barnets tarv skal iagttages i alle foranstaltninger, der vedrører børn. Derudover kan en tvangsanbringelse udgøre et alvorligt indgreb i barnets personlige frihed og privat- og familieliv, som alene kan foretages på baggrund af en konkret vurdering og med behørig hensyntagen til Danmarks internationale forpligtelser, herunder Børnekonventionen.

Instituttet vurderer på den baggrund, at en menneskeretlig vurdering af de skærpede tiltag bør fremgå.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Udlændinge- og Integrationsministeriet i bemærkningerne til udkastet nærmere redegør for de relevante menneskeretlige forpligtelser, herunder Børnekonventionen.

Der henvises til ministeriets j. nr. 2019-14952.

Med venlig hilsen

Trine Otto Hansen

JURIDISK RÅDGIVER